

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про реформу територіальних центрів
комплектування та сервісну модель мобілізації»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Сьогодні Україна та її народ б'ється за свободу, незалежність, територіальну цілісність, суверенність та європейське демократичне майбутнє.

Від початку повномасштабної війни на захист своєї держави стали сотні тисяч українців.

У зв'язку з тим, що відсіч збройній агресії проти нашої країни триває вже п'ятий рік, на даний момент надзвичайно актуальним є питання забезпечення законодавчого врегулювання питання прозорості системи призову та перетворення територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з «силового органу» на сервісну, прозору і підзвітну інституцію для підвищення довіри до держави, зменшення корупційних ризиків і підтримки боєздатності сил оборони України.

Пропонована концепція краща за поточну модель роботи територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, оскільки:

- 1) прибирає головне джерело недовіри;
- 2) знижує соціальну напругу;
- 3) робить мобілізацію легітимною в очах людей.

2. Мета законопроекту

Метою законопроекту є законодавче врегулювання питання забезпечення прозорості системи призову та перетворення територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з «силового органу» на сервісну, прозору і підзвітну інституцію для підвищення довіри до держави, зменшення корупційних ризиків і підтримки боєздатності сил оборони України.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту

Законопроектом пропонується прийняти Закон України «Про реформу територіальних центрів комплектування та сервісну модель мобілізації», яким буде визначено, що:

1. Держава декларує прагнення перетворити територіальні центри комплектування та соціальної підтримки з «силового органу» на сервісну, прозору і підзвітну інституцію.

2. Держава гарантує для мінімізації «ручного контакту» і корупції запровадження повної цифровізації процесів мобілізації шляхом:

1) переведення всієї взаємодії громадянина і працівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки виключно в електронний кабінет військовозобов'язаного;

2) виключного вручення повісток в електронній формі з фіксацією отримання («онлайн-повістки»);

3) забезпечення повної доступності громадянину інформації про його статус, зокрема, чи громадянин придатний до несення військової служби, має відстрочку або перебуває в резерві.

Завдяки цьому мінімізується «ручний контакт» і корупція.

3. Держава гарантує запровадження прозорих правил мобілізації шляхом визначення на законодавчому рівні:

1) чітких критеріїв призову (щодо віку, стану, спеціальності);

2) зрозумілої черговості;

3) публічної логіки прийняття рішень.

Це дозволить досягнути того, що громадянин розуміє «чому саме він».

4. Держава гарантує передбачення належних механізмів контролю за процесом мобілізації та невідворотність відповідальності за всі допущені порушення:

1) обов'язкова відеофіксація всіх взаємодій військовозобов'язаних і працівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки;

2) створення незалежного органу для оскарження дій працівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки та інших осіб, причетних до процесу мобілізації;

3) невідворотність персональної відповідальності працівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки за порушення при мобілізації.

Це сприятиме зменшенню скандалів і зловживань.

5. Держава декларує прагнення закріплення за територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки в першу чергу сервісної функції, завдяки чому працівники територіальні центри комплектування та соціальної підтримки не лише здійснюватимуть функції з мобілізації, але:

1) консультуватимуть громадян;

2) пояснюватимуть права і обов'язки;

3) допомагатимуть з документами.

Внаслідок цього зміниться сама філософія роботи територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки – не «ловити», а працювати з людьми.

6. Держава гарантує розділення функцій територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, внаслідок чого окремо

здійснюватимуться функції з обліку і адміністрування та окремо функції з прийняття мобілізаційних рішень.

Це дозволить досягнути ситуації, коли менше буде концентрації влади і буде менше зловживань.

Крім цього, прикінцевими положеннями законопроекту передбачено зміни в Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», які впливають з норм даного законопроекту.

4. Стан нормативно-правової бази

Нормативно-правовими актами, що діють у даній сфері правового регулювання, є Конституція України, Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Прийняття та реалізація законопроекту не потребує додаткового внесення змін до інших законів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту, у разі його прийняття як Закону, не потребуватиме передбачення додаткових видатків загального та/або спеціального фондів Державного бюджету України.

У подальшому реалізація законопроекту, у разі його прийняття в цілому, як Закону, буде здійснюватись в рамках коштів, передбачених на фінансування сфери оборони України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Законопроект у разі його прийняття сприятиме законодавчому врегулюванню питання забезпечення прозорості системи призову та перетворення територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з «силового органу» на сервісну, прозору і підзвітну інституцію для підвищення довіри до держави, зменшення корупційних ризиків і підтримки боєздатності сил оборони України.

Народний депутат України

М.В. Заремський

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: ЗАРЕМСЬКИЙ МАКСИМ ВАЛЕНТИНОВИЧ
Сертифікат: 5E984D526F82F38F04000000027D450125A82F07
Дійсний до: 10.02.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
403д9/1-2026/109858 від 13.05.2026

2230049